

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
STANDARTLAŞDIRMA, METROLOGİYA VƏ PATENT
ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİTƏSİNİN MƏLUMATI**

**Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət
Komitəsi tərəfindən 2015-ci ildə görülmən işlərə dair**

HESABAT

Əsası ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan və möhtərəm Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla həyata keçirilən inkişaf strategiyasına uyğun olaraq 2015-ci ildə də ictimai həyatın bütün sahələrində mühüm nailiyyətlər əldə olunmuşdur.

Ölkəmizdə keyfiyyət infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi, əhalinin sağlamlığının qorunması, məhsul (iş, xidmətlərin) təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, ətraf mühitin mühafizəsi dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindəndir. Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin qarşısında olduqca ciddi vəzifələr durur və beynəlxalq norma və prinsiplərə müvafiq olaraq standartlaşdırma, metrologiya, uyğunluğun qiymətləndirilməsi, akkreditasiya və sənaye mülkiyyəti obyektlərinin mühafizəsi sahələrində təkmilləşmə, müasir beynəlxalq təcrübənin tətbiqi istiqamətində işlər davam etdirilir.

2015-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq və vəzifələrin həyata keçirilməsi, ölkə rəhbərliyinin tapşırıqlarının icrası, dövlət proqramlarının, Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu dövlətlərarası və hökumətlərarası müqavilələrdən irəli gələn və Komitənin səlahiyyətlərinə aid olan öhdəliklərin yerinə yetirilməsinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq işlər aparmışdır.

Texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsi

Texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsinin normativ-hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi, onun beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması və inkişaf etdirilməsi məqsədilə Komitədə müvafiq işlər həyata keçirilmişdir.

Texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sisteminin müasir hüquqi bazasının yaradılması istiqamətində "Texniki tənzimləmə haqqında" Qanun layihəsi ölkədə qəbul olunmuş yeni qanunvericilik aktlara uyğun, o cümlədən beynəlxalq və Avropa təcrübəsi nəzərə alınaraq təkmilləşdirilərək müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarla razılaşdırılaraq Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir. Texniki tənzimləmə sisteminə keçidlə bağlı hazırlanan "Standartlaşdırma haqqında" Qanununun yeni versiyasının layihəsi aidiyyəti üzrə dövlət qurumları ilə razılaşdırılma mərhələsindədir. Qanun layihələrinin işlənməsində Komitədə fəaliyyət göstərən Tvinning layihəsinin ekspertləri tərəfindən rəy və təkliflər irəli sürülmüşdür .

Hesabat dövrü ərzində Dövlət Proqramlarında texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsinə əhatə edən tapşırıqların icrası təmin olunmuşdur. Belə ki,

“2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı”nda, “Azərbaycan Respublikasının Məşğulluq Strategiyasının həyata keçirilməsi üzrə 2011-2015-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nda, “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı”nda, “2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına dair Dövlət Proqramı”nda, “Azərbaycan Respublikasında demoqrafiya və əhali sakinliyinin inkişafı sahəsində Dövlət Proqramı”nda, “Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istifadəsinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı”nda, “Azərbaycan Respublikasında sənayenin inkişafına dair 2015-2020-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nda və “Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasında Komitəyə həvalə edilmiş vəzifələrin icrası ilə əlaqədar müvafiq işlər görülmüşdür. Dövlət Proqramların icrası ilə bağlı hesabatlar mütəmadi olaraq aidiyyəti üzrə təqdim olunmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 15 aprel 2015-ci il tarixli 1160 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “2015-ci ilin Azərbaycan Respublikasında “Kənd təsərrüfatı ili” elan edilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planı”na uyğun olaraq, 2015-ci ildə beynəlxalq (Codex Alimentarius) və regional (OİC/SMİİC) standartlar əsasında hazırlanmış dövlət standartları təsdiq edilərək Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi məqsədilə Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir. Bunlara misal olaraq, AZS 810-2015 (CODEX STAN 310-2013) “Nar”, AZS 837-2015 (CODEX STAN 152-1985) “Buğda unu”, AZS 838-2015 (CODEX STAN 33-1981) “Zeytun yağı və cecələrdən sıxılmış zeytun yağı”, AZS 839-2015 (CODEX STAN 87-1981) “Şokolad və şokolad məhsulları”, AZS 840-2015 (CODEX STAN 279-1981) “Kərə yağı”, AZS 841-2015 (CAC/MRL-2-2015) “Yeyinti məhsullarında baytarlıq preparatlarının qalıqlarına dair yol verilən maksimum konsentrasiyalar (YKM) və risklərin idarəedilməsi üzrə tövsiyələr”, AZS 842-2015 (CAC/RCP1-2015) “Qida gigiyenasının ümumi prinsipləri-tövsiyyə edilən beynəlxalq təcrübə kodeksi”, AZS 843-2015 (ГОСТ Р 51074-2003) “Qida məhsulları. İstehlakçı üçün məlumat. Ümumi tələblər.”, AZS 844-2015 (ГОСТ Р 52844-2007) “Alkoqolsuz tonuslandırıcı içkilər. Ümumi texniki şərtlər”, AZS 845-2015 (ГОСТ Р 52845-2007) “Az alkoqollu tonuslandırıcı içkilər. Ümumi texniki şərtlər”, AZS 731-1-2015 (OİC/SMİİC1:2011) “Halal qida. Ümumi rəhbəredici sənəd”, AZS 731-1-2015 (OİC/SMİİC 2:2011) “Halal sertifikatlaşdırmanı həyata keçirən orqanlar üçün rəhbəredici sənəd” standartlarını göstərmək olar.

Müasir tələblərə uyğunlaşdırılması məqsədilə AZS 089-2003 “Kəsmik. Ümumi texniki şərtlər”, AZS 092-2003 “Qatıq. Ümumi texniki şərtlər”, AZS 121-2004 “Xama. Ümumi texniki şərtlər” və AZS 757-2014 “Halal məhsulların sertifikatlaşdırma qaydaları” dövlət standartlarına müvafiq dəyişikliklər edilmişdir. Eyni zamanda, AZS 855–2015 “Qida məhsulları. “GMO yoxdur” nişanı ilə markalanma qaydaları. Əsas müddəalar”, AZS 850-2015 “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsullarının istehsalı, emalı, markalanması və satışı. Rəhbəredici tələblər”, AZS 849-2015 “Təbii bal. Texniki şərtlər”, AZS 851-2015 “Brendi (Konyak). Ümumi texniki şərtlər”, AZS 852-2015 “Tünd alkoqollu içkilər. Ümumi texniki şərtlər”, AZS 286-2015 “Pasterizə və ultrapasterizə (UYT) edilmiş qaymaq. Ümumi texniki şərtlər” standart layihələri hazırlanmışdır və hazırda ekspertiza mərhələsindədir.

2015-cü il ərzində Komitənin beynəlxalq və regional təşkilatlarla əməkdaşlığı çərçivəsində işlərin səmərəliliyinin artırılması və əməkdaşlıqdan irəli gələn zəruri tədbirlərin görülməsini təmin etmək məqsədilə müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, milli standartlaşdırma və texniki tənzimləmə sisteminin təkmilləşdirilməsi vasitəsilə Azərbaycanın iqtisadi inkişaf dayanıqlığına və ölkənin dünya bazarlarına çıxışına köməklik etmək məqsədilə Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən “Azərbaycanda müasir standartlaşdırma və texniki tənzimləmə sisteminin inkişafına dəstək” adlı Tvinning layihəsi çərçivəsində Avropa Standartlaşdırma Komitəsində (CEN) və Fransa Standartlaşdırma Qurumunda (AFNOR) görüşlər keçirilmişdir. Keçirilmiş görüşlərdə Komitənin Avropa ölkələri ilə əlaqələrinin genişlənməsi və inkişaf etdirilməsi barədə danışıqlar aparılmışdır, ölkəmizin Beynəlxalq Elektrotexnika Komissiyasına (İEC) və Avropa Elektrotexnika üzrə Standartlaşdırma Komitəsinə (CENELEC) üzvlüyü ilə bağlı müzakirə aparılmışdır. Hazırda Komitə və CENELEC arasında əməkdaşlıq haqqında Saziş layihəsi hazırlanır.

MDB iştirakçısı olan dövlətlərin 2020-ci ilə kimi dəmir yolu nəqliyyatının strateji inkişafı Konsepsiyası ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyində Gömrük İttifaqına üzv olmayan MDB üzv ölkələrin bu ittifaqın texniki rəqlamentlərinə qoşulmasına dair Azərbaycan Respublikasının ümumi rəyinin formalaşdırılması məqsədilə görüş keçirilmişdir.

Bərpa olunan enerji mənbələrinin istifadəsi sahəsində MDB üzv dövlətlərin əməkdaşlıq konsepsiyasının həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər Planının yerinə yetirilməsi barədə Protokol Qərarına dair Nazirlər Kabinetinə Komitənin rəyi təqdim olunmuşdur.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının Ümumdünya Ticarət Təşkilatına (ÜTT) üzv olması çərçivəsində İşçi Qrupun 12-ci iclasından sonra təqdim olunmuş suallar aidiyyəti üzrə cavablandırılmışdır.

Qida təhlükəsizliyinin təmin olunması məqsədilə ölkədə Kodeks Alimentarius Komissiyasının standartlarının milli standartlar sisteminə daxil edilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi davam etdirilmişdir. Komissiyada Səhiyyə Nazirliyinin, Kənd Təssərüfatı Nazirliyinin, Dövlət Gömrük Komitəsinin, Standartlaşdırma və Sertifikatlaşdırma İnstitutunun və yeyinti məhsulların istehsalı sahəsində ixtisaslaşmış özəl şirkətlərin nümayəndələri iştirak edirlər. Ötən il ərzində Kodeks Alimentarius Komissiyasının 3 iclası keçirilmişdir. Hesabat dövrü ərzində Kodeks Alimentarius standartları əsasında komitə kollegiyasının qərarı ilə 7 standart təsdiq edilərək Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi məqsədilə Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

2015-ci ildə Avropa İttifaqı tərəfindən maliyyələşdirilən “Azərbaycanda müasir standartlaşdırma və texniki tənzimləmə sisteminin inkişafına dəstək” adlı Tvinning layihəsinin icrasına başlanmışdır. Layihə Böyük Britaniya (Britaniya Standartları İnstitutu – BSİ), Fransa (AFNOR) və Sloveniyanın (SİST) standartlaşdırma üzrə milli orqanlarından ibarət konsorsium tərəfindən icra olunmuşdur. Layihənin əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinə müasir tələblərə uyğun (həmçinin ÜTT-nin Ticarətdə Texniki Maneələr haqqında Sazişin icrası tələblərinə cavab verən) texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sisteminin inkişafı üzrə dəstəyin verilməsidir. Hesabat dövrü ərzində 4 rəhbəredici komitənin iclası keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncamlarında, Dövlət Proqramlarında, Nazirlər Kabinetinin müvafiq Qərar və Sərəncamlarında texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsinə aid olan tədbirlərin icrasının təmin olunması, ölkənin texniki normativ bazasının təkmilləşdirilməsi və müasir beynəlxalq təcrübəyə uyğunlaşdırılması ilə əlaqədar qida məhsulları, informasiya texnologiyaları, ekologiya, turizm, keyfiyyətin idarə olunması, mebel, ağır sənayesi, metrologiya sahələri üzrə texniki komitələr yeni standartların hazırlanması üzrə işləri davam etdirmişdirlər. İl ərzində 66 standart işlənilib, dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən, Azərbaycan Respublikasında istehsal olunan və ölkəyə idxal olunan tikinti materiallarına, tikinti məmulatlarına və inşaat konstruksiyalarına dair tələblərin (odadavamlılıq, dayanıqlıq və s.) artırılması zərurətinin müəyyənləşdirilməsi üçün standartlarda olan tələblərin müasir beynəlxalq norma və standartlara uyğunlaşdırılması, təkmilləşdirilməsi və standartlaşdırma üzrə prioritet istiqamətlərin müəyyən edilməsi məqsədilə beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq standartların hazırlanması, yenidən baxılması və qəbulu, eyni zamanda razılaşdırılma prosedurlarının sürətləndirilməsi məqsədilə "Tikinti materialları, məmulatları və konstruksiyaları" standartlaşdırma üzrə Texniki Komitə (TK10) yaradılmışdır. Texniki Komitənin tərkibinə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, Azərbaycan Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinin, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin və digər təşkilatların səlahiyyətli nümayəndələri cəlb edilmişdir.

Komitədə tikinti sahəsinə aid 102 dövlət standartının layihəsinə baxılmışdır. Onlardan 17 standartın ləğv olunaraq yenidən işlənilməsi, 18 standarta dəyişiklik edilərək müasir normalara uyğunlaşdırılması qərara alınmışdır. Digər 67 standartın isə müasir tələblərə uyğun olduğu müəyyən olunmuşdur.

"Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 29 may tarixli 1303-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23.07.2015-ci il tarixli 576 nömrəli Fərmanın 3.1-ci bəndinin icrası məqsədilə "Avtomobil nəqliyyatı vasitələrinə texniki xidmət göstərən texniki-təmir stansiyaları və sahələri" SSAZ 005-2015 sahə standartı təsdiq edilərək Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir. Azərbaycan Respublikası 12 fevral 2002-ci il tarixli 261 nömrəli Qanun ilə BMT-nin "Təkərli nəqliyyat vasitələri, təkərli nəqliyyat vasitələrində quraşdırılan və ya istifadə olunan avadanlıq və hissələr üçün vahid texniki qaydaların və bu qaydalar əsasında verilən razılıqların qarşılıqlı şəkildə tanınma şərtlərinin qəbul edilməsi haqqında" Müqaviləyə qoşulmuşdur. Həmin Qanunu rəhbər tutaraq, BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının qaydaları əsasında 75 dövlət standartı təsdiq edilərək standartlaşdırma üzrə texniki normativ hüquqi aktların dövlət fonduna daxil edilmişdir. Hazırda həmin standartların Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün tərcümə işləri aparılır.

"Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi haqqında Əsasnamənin, nazirliyin strukturunun təsdiq edilməsi və aparatının işçilərinin say həddinin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il

18 aprel tarixli 393 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 sentyabr 2015-ci il tarixli Fərmanının 4-cü bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Komitə tərəfindən Avropa İttifaqı ölkələrinin təcrübəsindən istifadə etməklə AZS 745-2012 “Mehmanxana və mehmanxana tipli obyektlərin təsnifatı, ulduz kateqoriyalarının müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirmədə meyarlarının tətbiq edilməsi” dövlət standartına yenidən baxılıb, dəyişikliklər və əlavələr edilməklə təkmilləşdirilmiş standart təsdiq edilərək Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

ÜTT-nin Ticarətdə Maneələr Sazişinə (TBT) uyğun olaraq üzv-ölkələrdə yaradılması məcburi olan, ölkədə qüvvədə olan standartları, uyğunluğun qiymətləndirilməsi qaydalarını, texniki tənzimləmə sahəsində mövcud olan beynəlxalq sazişləri, digər normativ sənədləri özündə cəmləşdirən və əlavə olaraq xarici ölkələrdə bu sahədə mövcud qanunvericiliyə dair yerli istehsalçılar və ixracatçılar tərəfindən göndərilən sorğulara cavab vermək iqtidarında olan Sorğu Mərkəzi və Bildiriş orqanı öz fəaliyyətinin davam etdirmişdir. Hesabat dövrü ərzində İspaniyanın, Fransanın, Filipinin, Rusiya, Çinin, Honkonq, Hollandiya və Böyük Britaniyanın müxtəlif qurumlarından daxil olmuş sorğular cavablandırılmışdır.

GMO- ilə bağlı Cinayət Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının 28 aprel 2015-ci il 1266-IVQD nömrəli Qanununu və «Yeyinti məhsulları haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə ilə müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, komitənin 150116400057 nömrəli 11.06.2015-ci il tarixli Əmrinə uyğun olaraq elmi tədqiqat, sınaq və sərgilərdə nümayiş məqsədləri üçün nəzərdə tutulmayan genetik modifikasiya olunmuş genetik modifikasiya olunmuş bitkilərin, yaxud müasir biotexnoloji və gen mühəndisliyi metodları ilə yaradılmış kənd təsərrüfatı bitki materiallarının və ya genetik modifikasiya olunmuş bitkilərin genetik materiallarından (bundan sonra- genetik modifikasiya olunmuş bitkilərin genetik materiallarından) istifadə edilərək istehsal olunan yeyinti məhsullarının qanunsuz dövriyyəsinin qarşısının alınması və istehlakçıların hüquqlarının qorunması məqsədilə Komitənin strukturuna daxil olan və tabeliyində olan qurumlar tərəfindən səlahiyyətləri daxilində zəruri tədbirlərin görülməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bununla əlaqədar yeyinti məhsulları ilə bağlı 115 milli standartın siyahısı tərtib olunmuş və həmin standartlara “GMO bitkilərin, yaxud müasir biotexnoloji və gen mühəndisliyi metodları ilə yaradılmış kənd təsərrüfatı bitki materiallarının və ya GMO bitkilərin genetik materiallarından yeyinti məhsullarının istehsalında istifadə olunması qadağandır” sözləri yazılmış yeni bənd yeni standartlarda və texniki şərtlərdə öz əksini tapacaqdır. Həmçinin məhsullarda DNT analizləri nəticəsində GMO-nun müəyyən olunması metodları, DNT ekstraksiyası və bununla bağlı olan 3 adda ГОСТ ИСО dövlətlərarası standartlara Azərbaycan Respublikasının qoşulması haqqında Standartlaşdırma, Metrologiya və Sertifikatlaşdırma üzrə Dövlətlərarası Şuraya məktub göndərilmişdir. GMO bitkilərin genetik materiallarından istifadə olunmasının müəyyənləşdirilməsi məqsədilə yeyinti məhsullarına aid qüvvədə olan dövlətlərarası standartların siyahısı tərtib olunmuş, hazırda dövlətlərarası standartların aidiyyəti müddəalarının nəzərdən keçirilməsi həyata keçirilir. AZS ТКП 131-2008 (03220) “Qida

məhsulları “Tərkibində GMO yoxdur” işarəsilə markalanmanın qaydaları” standart layihəsi işlənmişdir və hazırda ekspertiza mərhələsindədir.

“Dövlət xidmətlərinin göstərilməsində şəffaflığın artırılması, yaşayış yeri üzrə qeydiyyat və lisenziyalaşdırma prosedurlarının elektronlaşdırılması sahəsində bəzi tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 avqust 2015-ci il tarixli 588 nömrəli Fərmanının və “Mexaniki nəqliyyat vasitələrinin və onların qoşqularının müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçirilməsi və dövlət qeydiyyatı üzrə uçota alınması haqqında Əsasnamənin və Nəqliyyat vasitəsinin özgəninkiləşdirilməsi və girov qoyulması qaydasının təsdiq edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 39 nömrəli qərarına dəyişikliklər edilməsi haqqında Nazirlər Kabinetinin 20 avqust 2015-ci il tarixli 286 nömrəli Qərarının icrasını təmin etmək məqsədilə AZS 425-2010 “Sərnişin stansiya qurğuları və avtomobilləri” dövlət standartına və AZS 599-2011 “Nəqliyyat vasitələri və onların qoşqularının dövlət qeydiyyat nişanları” dövlət standartına ediləcək dəyişikliklərin layihələri Komitənin Kollegiyasının Qərarı ilə təsdiq edilərək Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi məqsədilə Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Metrologiya sahəsi

Komitə tərəfindən metrologiya sahəsi üzrə dövlət metroloji nəzarətini həyata keçirmək, dövlət kəmiyyət vahidləri etalonlarını təsdiq etmək, ölçmə vasitələrinin yoxlanmasını və kalibrlənməsi işini təşkil etmək, ölçmə vasitələrinin kalibrlənməsi və yoxlanması fəaliyyətinə nəzarət etmək, ölçmələrin yerinə yetirilməsi üsullarının attestasiyasını təmin etmək, ölçmə vasitələrinin tipini təsdiq etmək və bu barədə müvafiq sənəd vermək və s. vəzifələr icra olunmuşdur.

Ötən ilin 27-30 aprel tarixlərində MDB-nin Standartlaşdırma, Metrologiya və Sertifikatlaşdırma üzrə Dövlətlərarası Şurasının Metrologiya üzrə Elmi-Texniki Komissiyasının 41-ci iclası və Nəzəri Metrologiya üzrə işçi qrupun 15-ci iclası keçirilmişdir.

Ötən ildə 257 ədəd ölçmə və sınaq vasitələrinin tipi təsdiq edilərək Azərbaycan Respublikasının Ölçmə Vasitələrinin Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının “Ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi haqqında” Qanunun tələblərini təmin etmək və sahibkarlıq fəaliyyətini yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə “Yoxlamaya təqdim olunacaq ölçmə və sınaq vasitələrinin nomenklatur siyahısı və onların yoxlama dövrüliyi” işlənib hazırlanmışdır. Həyata keçirilən beynəlxalq layihələrin (yol, körpü və yol ötürüçülərinin metroloji ekspertizası) metroloji təminatı, mövcud olan ölçmə və sınaq avadanlıqlarının dövlət reyestrinə daxil edilməsi və yoxlanmasını təşkil etmişdir. Sahibkarlıq fəaliyyətini asanlaşdırmaq və yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə respublika ərazisində (Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Şəki və s.) yaradılan stasionar və səyyar qida və qeyri-qida laboratoriyalarının akkreditasiyasında bilavasitə iştirak edilmişdir.

Komitə yanında Dövlət Metrologiya Xidməti tərəfindən 2015-ci il ərzində Respublika ərazisində aparılan ölçmələrin nəticələrinin izlənməsinin təmin edilməsi

məqsədi ilə, dövlət kəmiyyət vahidləri etalonlarının əldə olunması, qorunub saxlanması, fiziki kəmiyyət vahidlərinin müvafiq dövlət kəmiyyət vahidi etalonlarından işçi etalonlara ötürülməsi, həmçinin ölçmələrin vəhdətinin təmin edilməsi sahəsində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi üzrə bir sıra işlər yerinə yetirilmişdir.

1 yanvar 2015-ci tarixindən Azərbaycan Respublikası Çəkilər və Ölçülər üzrə Baş Konfransa(CGPM) assosiativ üzv və Qanunverici Metrologiya üzrə Beynəlxalq Təşkilata (OIML) müxbir üzv qismində daxil olmuşdur, həmçinin 28 yanvar 2015-ci il tarixində Komitə yanında Dövlət Metrologiya Xidməti tərəfindən “Milli etalonların və Milli Metrologiya Müəssisələri tərəfindən verilən ölçmə və kalibrlemə sertifikatlarının qarşılıqlı tanınması haqqında” Beynəlxalq Saziş imzalanmışdır (CIPM MRA), Çəkilər və Ölçülər üzrə Baş Konfransla (CGPM), Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi ilə (IAEA), Qanunverici Metrologiya üzrə Beynəlxalq Təşkilatla (OIML), həmçinin “KOOMET” Regional Metrologiya Təşkilatı ilə işlərin aparılması üçün (Avro-Asiya Ölkələrinin Dövlət Metrologiya Qurumlarının Əməkdaşlığı Təşkilatı) Dövlət Metrologiya Xidmətinin milli əlaqələndiriciləri (koordinatörələri) təyin edilmişdir və bu təşkilatlarla əməkdaşlıq çərçivəsində mütəmadi olaraq yazışmalar aparılmışdır.

Ölçmə vasitələrinin metroloji xarakteristikalarının həqiqi qiymətinin təyin edilməsi məqsədi ilə Dövlət Metrologiya Xidmətinin laboratoriyalarında hesabat dövrü ərzində 650 ədəd işçi etalonlarının kalibrlənməsi həyata keçirilmişdir. Nəticədə müvafiq olaraq 556 ədəd kalibrlemə sertifikatı və 94 ədəd yararsızlıq haqqında bildiriş verilmişdir. Həmçinin Xidmət tərəfindən verilən kalibrlemə sertifikatları barəsində müvafiq məlumatlar Komitənin elektron reyestr sistemində mütəmadi olaraq daxil edilmişdir.

Uyğunluğun qiymətləndirilməsi sahəsində akkreditasiya

Akkreditasiya üzrə prinsip və qaydalara riayət edilməsi, sınaq və kalibrlənmə laboratoriyalarının və uyğunluğun qiymətləndirilməsi (təsdiqi) qurumlarının akkreditasiyası və bu sahədə dövlət siyasəti Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi yanında Dövlət Akkreditasiya Xidməti tərəfindən həyata keçirilir. 2015-ci il ərzində xidmət tərəfindən Azərbaycan Respublikası ərazisində fəaliyyət göstərən uyğunluğun qiymətləndirilməsi qurumlarının akkreditasiya edilməsi ilə bağlı işlər davam etdirilmişdir.

2015-ci il ərzində Komitə yanında Dövlət Akkreditasiya Xidməti tərəfindən Respublikanın 22 şəhər və rayonlarında fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektlərinin müraciəti əsasında 115 uyğunluğun qiymətləndirilməsi orqanı akkreditasiya edilmişdir ki, onlardan da, 80-i laboratoriyalar, 22-si oxşar məhsulların sertifikatlaşdırılması orqanları, 2-si personalın sertifikatlaşdırılması orqan, 6 inspeksiya orqanı, 5 idarəetmə sistemlərinin sertifikatlaşdırılması orqanları təşkil etmişdir.

Sənaye mülkiyyəti obyektlərinin mühafizəsi (patent) sahəsi

2015-ci il ərzində Komitə tərəfindən sənaye mülkiyyəti sahəsində normativ-hüquqi və informasiya bazasının təkmilləşdirilməsi, qüvvədə olan mövcud qanunvericiliyə və Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq saziş və müqavilələrə uyğun

olaraq hüquqi və fiziki şəxslərin sənaye mülkiyyəti obyektlərinin qeydiyyatı, müvafiq mühafizə sənədlərinin verilməsi, hüquqların verilməsinə dair müqavilələrin və istifadəyə dair lisenziya müqavilələrinin qeydiyyatı, sənaye mülkiyyəti sahəsinə dair digər işlər həyata keçirilmişdir. Həmçinin sənaye mülkiyyəti sahəsində müvafiq beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi, Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq müqavilələrdən və sazişlərdən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsi, beynəlxalq təşkilatlarla birgə tədbirlərin keçirilməsi, xarici təcrübənin öyrənilməsi və istifadəsinin təşkili və s. işlər davam etdirilmişdir.

2015-ci ildə sənaye mülkiyyəti obyektləri üzrə ixtiralarla dair 81 patent verilmişdir, onlardan 79 ədədi milli, 2 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur. Faydalı modelə dair 12 patent qeydiyyata alınmışdır ki, onlardan da 9 ədədi milli və 3 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur. Sənaye nümunələrinə dair 18 patent verilmişdir, onlardan 7 ədədi milli, 11 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur.

Hesabat dövründə Dövlət reyestrində 1755 ədəd əmtəə nişanı qeydiyyata alınıb ki, onlardan 813 ədədi milli, 942 ədədi isə xarici fiziki və hüquqi şəxslərə məxsus olmuşdur. Həmçinin coğrafi göstəricilər üzrə istifadə hüquqlarına dair 4 ədəd şəhadətnamə milli fiziki şəxs adına qeydiyyata alınıb.

Sənaye mülkiyyəti obyektləri üzrə 61 ədəd müqavilə qeydiyyata alınmışdır. Onlardan 55 ədədi əmtəə nişanları üzrə hüquqların verilməsinə, 5 ədədi əmtəə nişanları üzrə istifadə hüququna dair lisenziya verilməsinə, 1 ədəd ixtira üzrə istifadə hüququna dair lisenziya verilməsinə aiddir.

Patentlərin qüvvədə olma müddətinin uzadılması barədə 479 ədəd, şəhadətnamənin qüvvədə olma müddətinin uzadılması barədə 960 ədəd, əmtəə nişanına dair dəyişiklər edilməsi haqqında 329 ədəd bildiriş qeydiyyata alınmışdır və 60 ədəd dublikat, 124 ədəd çıxarış verilmişdir. 2015-ci il ərzində Apellyasiya komissiyasına 146 ədəd əmtəə nişanlarının və 2 ədəd ixtiranın hüquqi mühafizəsi ilə bağlı etiraz verilmişdir. Etirazlara baxılma nəticəsində (2014-ci ildən qalan işlər də daxil olmaqla) 140 ədəd qərar qəbul olunub, onlardan 126 ədədi müsbət, 9 ədədi rədd və 5 ədədi qismən təmin edilmişdir.

Azərbaycan-Qazaxıstan İqtisadi əməkdaşlıq üzrə Hökumətlərarası Komissiyasının Bakıda keçirilən 12-ci iclası çərçivəsində ötən ilin 4 dekabr tarixində "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Qazaxıstan Respublikası Hökuməti arasında sənaye mülkiyyətinin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq haqqında 1998-ci il 23 oktyabr tarixli Sazişdə dəyişikliklər edilməsi barədə" Protokol imzalanıb. 5-9 oktyabr 2015-ci il tarixlərində Komitə rəhbərliyi İsveçrənin Cenevrə şəhərində təşkil olunmuş ÜƏMT-nin Baş Assambleyasının növbəti 55-ci sessiyasında iştirak etmişdir. Səfər çərçivəsində ÜƏMT-nin Baş direktoru Frensis Qarri ilə görüş keçirilib. Görüş zamanı ÜƏMT və Azərbaycan Respublikası arasında 2014-cü ildə imzalanmış Anlaşma Memorandumunun icrası məqsədi ilə Komitə və ÜƏMT Akademiyasının qarşılıqlı fəaliyyət planı imzalanıb. 9-10 aprel 2015-ci il tarixində Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatı (ÜƏMT) və Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma, Metrologiya və

Patent üzrə Dövlət Komitəsinin (SMPDK) birgə təşkilatçılığı ilə Bakı şəhərində “Qeyri-ənənəvi əmtəə nişanlarının mühafizəsi. Cari vəziyyət və problemlər” mövzusunda regional seminar keçirilib.

Ötən ilin 24 aprel tarixində Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi, Müəllif Hüquqları Agentliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının təşkilatçılığı ilə 26 Aprel Beynəlxalq Əqli Mülkiyyət günü münasibəti ilə Bakı şəhərində “Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış: kreativlik, əqli mülkiyyət və innovasiyalı inkişaf” mövzusunda konfrans keçirilib.

18-20 noyabr tarixlərində Bakı şəhərində Komitənin təşkilatçılığı ilə “Əqli Mülkiyyətin Mühafizəsi” mövzusunda Avropa İttifaqının TAİEKS aləti çərçivəsində seminar keçirilmişdir.

Texniki tənzimləmə və standartlaşdırma üzrə dövlət nəzarəti

Azərbaycan Respublikasında texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsində qanunvericiliyə riayət edilməsi üzərində dövlət nəzarətini Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi yanında Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarəti Xidməti həyata keçirir. Dövlət Nəzarəti Xidməti müəssisələrdə dövlət metroloji nəzarəti həyata keçirir, istehlak bazarının keyfiyyətsiz, təhlükəli və saxtalaşdırılmış mallardan qorunması məqsədi ilə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tədbirlərin həyata keçirməsini, məhsulların istehsalı, saxlanması, daşınması, işlərin yerinə yetirilməsi və xidmətlərin göstərilməsi zamanı texniki rəqlamentlərin, eləcə də onlarla qarşılıqlı əlaqəli olan dövlət standartlarının və ya texniki tənzimləmə və standartlaşdırma sahəsində digər normativ sənədlərin məcburi tələblərinə, məhsul istehsalçısının məhsulun keyfiyyəti və təhlükəsizliyinə dair bəyan etdiyi göstəricilərə riayət olunmasına dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsini, çəkilib (ölçülüb) qablaşdırılmış mallar üzərində dövlət metroloji nəzarətin həyata keçirilməsini təmin edir, texniki normativ hüquqi aktların və ya Azərbaycan Respublikasında tanınan beynəlxalq, regional, dövlətlərarası və digər dövlətlərin standartlarının tələblərinə uyğun olmayan, insanın həyatı, sağlamlığı və əmlakına, habelə ətraf mühitə zərər vura bilən məhsulların (işlərin, xidmətlərin) istehsalının, idxalının, satışı buraxılmasının, istifadəsinin və icrasının qarşısının alınması məqsədi ilə dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsini, istehlak bazarının texniki normativ hüquqi aktların tələblərinə cavab verməyən, qanunvericiliyə uyğun qaydada sertifikatlaşdırılmalı olan, lakin sertifikatlaşdırılmamış mallardan (işlərdən, xidmətlərdən) qorunması üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tədbirlərin həyata keçirilməsini və s. təmin edir.

Xidmət tərəfindən 2015-ci ilin on ayı ərzində sahibkarlıq subyektlərində dövlət nəzarətinin aparılması üçün ümumilikdə 1617 qərar verilmişdir. Dövlət nəzarəti qaydasında aparılan yekunlaşmış yoxlamaların 855-i yəni, 53%-i ərzaq məhsullarının, 474-ü təxminən 29.3%-i qeyri-ərzaq məhsullarının keyfiyyətinə və təhlükəsizliyinə dövlət nəzarəti, 288-i isə yəni, 17.8%-i dövlət metroloji nəzarətə aid olmuşdur.

Aparılmış yoxlamalar zamanı 980 təsərrüfat subyektində standartların, metroloji norma və qaydaların tələblərinin pozulması halları aşkar edilərək barələrində

qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş tədbirlər görülmüş, aşkar edilmiş pozuntuların aradan qaldırılması üçün müddət müəyyən etməklə müəssisələrə 980 məhdudlaşdırıcı qərar verilmişdir.

Eyni zamanda inzibati xəta törətmiş sahibkarlıq subyektlərinə 210.500 manat məbləğində inzibati qaydada cərimələr tətbiq edilmişdir.

Komitə yanında Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarəti Xidməti tərəfindən ötən il ərzində Xidmət tərəfindən ümumilikdə istehlak bazarından sınaqların aparılması üçün 273 adda, bunlardan 137 adda yerli məhsullar, 136 adda isə xarici ölkələrin istehsalı olan müxtəlif növ məhsullardan nümunələr seçilərək müvafiq laboratoriyalara təqdim edilmişdir. Bu məhsul çeşidlərinə müxtəlif adda ərzaq məhsullarından alkoqolsuz və alkoqollu içkilər, ət və ət məhsulları, süd və süd məhsulları, unlu və şəkərli qənnadı məmulatları, konservləşdirilmiş məhsullar və qeyri ərzaq məhsullarından isə diş pastaları, yuyucu və təmizləyici vasitələr, maye və bərk halda olan sabunlar, boyalar, avtomobil yağları, avtomobil benzinləri və dizəl yanacaqları və s. aid olmuşdur. Təqdim edilmiş məhsullardan 222 adda məhsul standartın tələblərinə cavab vermiş, 51 adda məhsullar isə standartın tələblərinə cavab verməmişdir.

“Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununu, “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 20 oktyabr tarixli 1410-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi və sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dövlət tənzimlənməsinə dair əlavə tədbirlər barədə“ Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 26 oktyabr 2015-ci il tarixli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin kollegiyasının 20 oktyabr 2015-ci il tarixli Qərarına əsasən Komitə yanında Texniki Tənzimləmə və Standartlaşdırma üzrə Dövlət Nəzarəti Xidməti tərəfindən yoxlamaların aparılması dayandırılmışdır.

Qanunvericiliklə Komitəyə həvalə edilmiş vəzifələrin icrası ilə bağlı işlər davam etdirilir.